

Teabepäeva nimetus: Hiiumaa Mesinike Seltsi mesinike teabepäev

Koht ja aeg: Käina kool, Hiiu maantee 4, Käina, 18.05.2019. a.

Lektor: Ülo Lippa, lektorileping nr PR-15-A.3-69

Kokkuvõtte teemal: Väikemesila tehniline varustatus, selle kavandamine ja valmistamine.

Loeng algas klassiruumis, kus slaidiesitluse taustal vaatasime üle enamiku väikemesilas kasutatavast inventarist.

Inventar, mida vajatakse taru juures, kõik hädavajalikud vahendid

Konkspeitel – põhitööriist mesilaspere hooldamisel. Raamide lahtikangutamiseks, nihutamiseks, ebakorreksete lisaehituste eemaldamiseks jne.

Suitsulööts – mesilaste peletamiseks.. NB: pere töörahu huvides kasutada tagasihoidlikult!

Taruhari ja -kühvel – tarupõhja puhastamiseks, hari ka mesilaste eemaldamiseks kärjelt.

Mesilasema püüdmise näpitsad – mugav kärjelt ema võtta, eriti suure mesilaste summa seest.

Emapuuri – siia saab panna püütud ema, Titovi puuri mahub ka kupp

Mesilapäevik ja pastakas – märkmete tegemiseks, väga oluline tööde etteplaneerimisel.

Nõutav

Raamitangid – kärjeraami tõstmiseks kui näppudega ligipääs raskendatud või vajadus raami ühe käega hoida

Anum vahajäätmete kogumiseks – lisaehitused, liigsed kupud ja alged jne.

Töökast – peab võimaldama kaasa võtta kogu taru juures töötamiseks vajamineva inventari, lisaks mõned kärjed, raamivaheliistud, paar emapuuri ja töönoa

Sülemikast – sülemite püüdmiseks, peab võimaldama paari kärje sisse paigutamist nii, et need külgsuunas ei liiguks. Kõrgemalt allavõtmisel saab kasutada veeautomaadi pudelit, millelt põhi alt ära lõigatud ja pudel ise pika lati otsa pandud

Näovõrk ja töökihtel või kombinesoon – kaitse nõelamise vastu. Kuigi parim kaitse on siiski rahulikke järglasi andev mesilasema, on korjevaesel ajal (hilissuvel ja sügisel) siiski vajalik.

Töökindad – ei soovita kasutada, väheneb näppude tundlikkus, mesilaste muljumine sageneb, sellega seoses levib mürgi lõhn ja kasvab mesinikuvastase rünnaku intensiivsus

Mesilasemade kasvatusinventar, väikemesilas on mõttekam emad osta.

Emakattepuur – mesilasema andmiseks

Emasaatepuur – sellega müüakse mesilasemasid, isegi kui te emasid müüa ei kavatse, võiks ema paigutamiseks paar tükki ka väikemesilas olla.

Titovi puur – traatvõrgust. Hea mesilasema perele tutvustada, kuna mesilaste ja uue ema kontakt parem. Puudus väike söödaanum ja ebamugavad raamide vahele mahutamisel

Kärjeisolaator – mesilasema andmiseks

Emalahutusvõre – ema taru tegevusulatuse piiramiseks. Kinnitatuna 15-20cm kõrguse seinaga kasti põhjaks sobib mesilasema otsimiseks näiteks tundmatu päritoluga sülemist või ka väiksemast perest, kui muud otsingud ei anna tulemusi.

Emakasvatusraam – mahutab 1-4 eemaldataval liistul igapähele 12-13 emakupualget. 1-2 liistu puhul vaba osa traatida ning kinnitada kärjepõhi.

Kupušabloon – mesilasvahast emakupualgete tegemiseks

Vageldusnõel – noorte vaklade tõstmiseks emakupualgetesse

Nicot või Jenter komplekt – vagelduse vältimiseks võib emal lasta muneda selles puuris

Emapiip – mesilasema ja saatemesilaste püüdmiseks kärjelt

Kolbpuur ja emamarker või -värvid- ema märkimiseks. Vähesel arvul oma tarbeks kasvatamisel võib kasutada ka ainult rohelist värvi. Kõige kergem kärjelt leida, sest rohelist värvitooni tarudes ei ole. NB: ühe värvi kasutamine eeldab korralikku ülevaadet, kui vana ema on ehk mesilapäeviku kasutamist!

Paarumistaru – noorte mesilasemade paarumiseks. Võib kasutada ka kahe lennuavaga lamavtaru taskuosa.

Meekäitlemise inventar, oma tarbeks mee tootmisel saab hakkama ilma nõrutuskasti, kobesti, segaja ja kaaluta

Meevurr – kui vähegi rahaliselt võimalik, siis pööratavate kassetidega, veel parem elektriline

Kaanetusalus – sinna pannakse kärg lahtikaanetamise ajaks

Nõrutuskast – lahtikaanetatud ja vurri panekut ootavate kärgede hoidmiseks

Kärjekahvel – kärgede lahtikaanetamiseks. Ostmisel jälgida kvaliteeti!

Kärjenuga – kärgede lahtikaanetamiseks, elektriline või auruga

Meekobesti – sitkemate meeliikide kobestamiseks enne vurritamist

Meesõel – meest vahaprügi eemaldamiseks

Selitusnõu – peene vahaprügi ja õhumullide meest eemaldamiseks

Meesegaja – erinevate meeliikide segamiseks või kreemmee tegemiseks.

Väike (digi)kaal – vajalik mee pakendamisel

Meenõud – soovitatavalt roostevabad või toiduplastikust

Meepress – väikemesilas pole vaja või osta mitme peale. Võimalus toota suiramett ilma meesegu tegemise luba taotlemata

Meesulataja – suurtes nõudes säilitatava mee sulatamiseks.

Taru, kompleksus vastavalt tarutüübile

Korpustaru põhi – ventilatsiooniavadega, põhjavõrguga või ilma, tunnelpõhi

Tarukorpused – kogumahutavus umbes 40 Eesti või Langstroth'i raami pluss 1 varukorpus, madalamate raamitüüpide korral arvutada ringi vastavalt mahule.

Magasin – enamasti 10 raami mahutav, Eesti raami puhul soovitatavalt poolraamiline, iga taru jaoks keskmiselt 5tk

Koorimis- või sektsioonraamidega magasin – kärjemee tootmiseks

Emalahutusvõre – kindlasti kasutada plastvõre asemel metallvõret

Tarukatus – soojustusega, lamavtaru puhul ilma. Võimalikult kerge!

Kärjeraamid – ca 10 tk tagavaraks iga taru kohta

Raamivaheliistud – iga tarusoleva raami kohta 1 pluss ca 10 tk tagavaraks

Vahelauad 2tk – pesaruumi piiramiseks lamavtarus. Jääb tarupõhjast umbes 1cm kõrgemale

Eralduslaud – kahe pere ühte tarru panekuks. Peab ulatuma tihedalt põhja ja taruseinteni

Otsamatid 2tk – pesaruumi otste soojustamiseks. Parimad kivivillaplaatidest tugevast riidest koti sisse õmmeldud

Pealmine katematt – pesaruumi lae soojustamiseks talvel ja liigkuumuse eest kaitsmiseks suvel. Asub lamavtarus aastaringelt

Lennulaud – soovitatavalt peaks võimaldama keerata nn. talveasendisse. Värvimine pole vajalik, värvitud lennulaud kuivab vihma järel aeglasemalt

Lennuava piiraja(d) – lennuava kitsendamiseks kevadel ja sügisel ning väikemate perede korral. Parimad puupulgad – puuduseks, et peavad olema täpsed. Lihtsaim kasutada porolooniribasid, puuduseks – mesilased närivad läbi. Täpseimad poes müüdavad metallsiibrid, puuduseks – puit hakkab siibri tagant ajapikku pehastuma.

Hiirevõrk – lennuava ette käiv abivahend näriliste tarrupääsu vältimiseks talvel

Automaatne sülemipüüdja – ei lase emal ära lennata, seepärast naasevad ka puu otsa läinud mesilased. Ei pruugi kinni püüda paarumata ema!

Puidust tarude ehitusel tuleb silmas pidada, et niiskumisel materjali mõõdud muutuvad piki kiudu võttes kuni 3% ja ristikiudu kuni 5%. Korpuse ehitusel tasub kõik liited kinnitada niiskuskindla puiduliimiga arvestades seda, et ristikiudu lõikepindade liimumine on äärmiselt halb. Vineeri kasutamisel valida vaid niiskuskindel vineer. Veekindel vineer sobib ka tarukatustele katematerjaliks.

Muu inventar, väikemesila saab hakkama ilma tarukaalu, mesilaste eraldaja, päikesevahasulati, õietolmukoguja ja Varrox'ita

Kärjetrafo ja kärjestamisalus – kärjepõhja kinnitamiseks raami. Sobib auto akulaadija, roostevaba kärjetraati peab kuumutama kahe traadi kaupa. NB: kaasaegsed elektroonilise voolu reguleerimisega akulaadijad ei pruugi toimida

Kärjetraat – raamide traatimiseks. Peenem sobitub paremini kärjelehe sisse, jämedam lõikub vähem puitu ja on tugevam

Lühikesed ja peened naelad – traadiotste kinnitamiseks kärje traatimisel

Jooginõu – lihtsustab mesilastel vee hankimist. Kasutada vett, mille iga liitri kohta on lisatud triiki teelusikatäis soola ja 100ml männiokkatõmmist

Pealtsöödanõu – talvesööda andmiseks, mahutavus 5-15 liitrit. Sama põhimõttega söödanõu saab valmistada kilest

Ergutussöödanõu – mahutavusega 0,5 – 1 liiter, ergutussööda või kevadise korje puudumisel väheses koguses lisasööda andmiseks

Tarukaal – hea abinõu korjeintensiivsuse jälgimiseks

Vahasulataja – väljapraagitud kärgedest vaha kättesaamiseks

Päikesevahasulataja – vahajätmete, aga ka ühekaupa tumedate kärgede sulatamiseks'

Kärjekaanelise sulataja – eraldab mee kärjekaanelisest

Mesilaste eraldaja – pannakse meekorpuse või magasinini alla, mesilased pääsevad läbi ainult ühes suunas, mistõttu meekärgede äravõtmine lihtsustub

Õietolmukoguja – õietolmu kogumiseks. Pikemaajaline ja intensiivne õietolmu kogumine suurendab sellele korjele orienteeritud mesilaste hulka

Suuremat mõõtu või automaatsüstal – varroatoositõrjepreparaatide raamivahedesse tilgutamiseks

Varrox oblikhappe kuumuti või muu oblikhappe sublimaator – varroatoositõrje tegemiseks, väikemesilas tasuks kaaluda mitme mesila peale ostmist

Leeklamp – puidust tarude ja nende osade, samuti muu mesilas kasutatava puitinventari desinfitseerimiseks

Veeprits –mahutavusega ca 1-2liitrit, mesilastele puhastamiseks antavate kärgede niisutamiseks, tarru antud mesilasema kättesaamiseks ründavate mesilaste pundist, ema tabamiseks sülemi väljumisel, et teda oleks lihtsam püüda

Ilusa ilma puhul sai siinkohal lõpetatud klassiruumis istumine ja meid nõustus võõrustama lembit, kelle juures sai käega üle katsutud kogu inventar, mille kaasa olin võtnud. Samuti vaatasime sisse kahte vägagi rahuliku iseloomuga mesilasperesse.

Õppepäev lõppes üksjagu hiljem, kui oli kavas ette nähtud.